Reykjavík, 22. desember 2025
MSS22020141

Mannréttindaráð

Tillaga mannréttindastjóra um að leggja niður samráðsvettvang Reykjavíkurborgar og trú- og lífsskoðunarfélaga á höfuðborgarsvæðinu.

Meðfylgjandi er tillaga mannréttindastjóra ásamt greinagerð.

Óskað er eftir að tillagan sé lögð fram til samþykktar á fundi mannréttindaráðs þann 8. janúar 2026.

Virðingarfyllst,
Anna Kristinsdóttir.
Mannréttindaskrifstofa
Miðlæg stjórnsýsla

Hjálagt:

Tillaga ásamt greinagerð

Reykjavík

MSS22020141

Mannréttindaráð

Tillaga um að leggja niður samráðsvettvang Reykjavíkurborgar og trú- og lífsskoðunarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Lagt er til að mannréttindaráð samþykki að leggja niður Samráðsvettvang Reykjavíkurborgar og trú- og lífsskoðunarfélaga á höfuðborgarsvæðinu, sem mannréttindaskrifstofa hefur haldið utan um. Jafnframt að samstarfi borgarinnar við félögin verði haldið áfram á vettvangi Samráðsvettvangs trú- og lífskoðunarfélaga á Íslandi (STLÍ).

Greinargerð:

Stofnaður var Samráðsvettvangur trú- og lífsskoðunarfélaga á Íslandi (STLÍ) þann 20. febrúar 2025, þar sem forseti Íslands hélt ávarp, sett voru lög félagsins og kosin var aðalstjórn. Aðalstjórn fundar mánaðarlega og aðildarfélög eru 27 talsins. Þetta eru sömu félög og eru hluti af samráðsvettvangi Reykjavíkurborgar. Mannréttindaskrifstofa Reykjavíkurborgar leggur til að samstarfi við trú- og lífsskoðunarfélög verði haldið áfram með þeim hætti að taka gestasæti á fundum STLÍ tvisvar sinnum á ári. Breytt fyrirkomulag hefur sömu markmið og upphaflega voru lögð til grundvallar með samráðvettvangi Reykjavíkurborgar, auk þess sem það styður við sjálfbærni aðildarfélaganna.

Á fundi mannréttinda-, nýsköpunar- og lýðræðisráðs Reykjavíkurborgar þann 14. janúar 2021, var samþykkt tillaga mannréttindastjóra um stofnun samráðvettvang Reykjavíkurborgar og trú- og lífskoðunarfélaga á höfuðborgarsvæðinu. Þá voru trú- og lífsskoðunarfélög með stóran og virkan samráðsvettvang sín á milli með óformlegum hætti. Markmiðið með stofnun samráðsvettvangsins var m.a. að skapa formlegar forsendur til að efla jákvæð samskipti, virðingu og skilning á meðal ólíkra hópa og að félögin ættu umræðuvettvang um áskoranir þeirra innan borgarsamfélagsins. Stofnun vettvangsins var jafnframt í samræmi við mannréttinda- og lýðræðisstefnu borgarinnar 2019-2023. Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa stóð fyrir árlegum fundum með samráðvettvanginum á tímabilinu 2021-2023.

Reykjavík

Listi yfir aðildarfélög og hópa *Samráðsvettvangs trú- og lífsskoðunarfélaga á Íslandi (STLÍ)*

Ásatrúarfélagið / www.asatru.is
Bahá'í-samfélagið / www.bahai.is
Búddistafélag Íslands / www.Watthaiiceland.net
Búddistasamtökin SGI á Íslandi
DíaMat – Félag um díalektíska efnishyggju / www.diamat.is
Félag múslima á Íslandi / www.felagmuslima.is
Fjölskyldusamtök Heimsfriðar og Sameiningar
Fríkirkjan í Hafnarfirði / www.frikirkja.is
Fríkirkjan í Reykjavík / www.frikirkjan.is
Hjálpræðisherinn á Íslandi / www.herinn.is
Hvítasunnukirkjan Fíladelfía / www.filadelfia.is
ICCI – Menningarsetur múslima á Íslandi / www.icci.is
Íslenska Kristskirkjan / www.kristskirkjan.is
Kaþólska kirkjan á Íslandi / www.catholica.is
Kirkja Jesú Krists hinna Síðari daga heilögu / www.kirkjajesukrists.org
Kirkja sjöunda dags aðventista á Íslandi / www.adventistar.is
Lífspekifélag Íslands / www.lifspekifelagid.is
Menningarfélag Gyðinga á Íslandi / www.jewishiceland.com
Óháði söfnuðurinn / www.ohadisofnudurinn.is
Rússneska rétttrúnaðarkirkjan / www.orthodox.is
Samfélag Ahmadiyya-múslima á Íslandi / www.alislam.is
Siðmennt – Félag siðrænna húmanista / www.sidmennt.is
Smárakirkja / www.smarakirkja.is
Stofnun múslima á Íslandi / www.grandmosque-iceland.is
Vegurinn – fríkirkja / www.vegurinn.is
Zen á Íslandi – Nátthagi / www.zen.is
Þjóðkirkjan / www.kirkjan.is

Reykjavíkurborg
mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa

Reykjavík, 8. janúar 2021
R21010110
ep

Mannréttinda-, nýsköpunar- og lýðræðisráð

Tillaga um stofnun samráðsvettvangs Reykjavíkurborgar og trú- og lífsskoðunarfélaga

Lagt er til að stofnaður verði samráðsvettvangur Reykjavíkurborgar og trú- og lífsskoðunarfélaga á höfuðborgarsvæðinu. Þar verði leiðtogum skráðra trú- og lífsskoðunarfélaga boðin þátttaka í samráðsvettvangi innan borgarinnar sem skapa á farveg fyrir samskipti milli trúfélaga, lífsskoðunarfélaga og fólks með mismunandi viðhorf. Þar gæfist tækifæri til að auka gagnkvæma virðingu og skilning meðal ólíkra hópa, ræða þær áskoranir innan samfélagsins sem hóparnir standa frammi fyrir og eftir atvikum vinna tillögur varðandi hagsmuni þeirra sem vísað yrði til borgaryfirvalda. Einnig kemur til greina að fulltrúa Hugvísindasviðs Háskóla Íslands verði boðið að koma að skipulagi verkefnisins.

Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa mun hafa umsjón með samráðsvettvangnum.

Með kveðju

Anna Kristinsdóttir
mannréttindastjóri Reykjavíkurborgar

Hjálagt:
Minnisblað um samráðvettvang Reykjavíkurborgar og trú- og lífsskoðunarfélaga

Reykjavíkurborg
Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa

Reykjavík, 8. janúar 2021
R21010110

Lagt fyrir fund mannréttinda-, nýsköpunar- og lýðræðisráðs 14. janúar 2021

Minnisblað

Viðtakandi: Mannréttinda-, nýsköpunar- og lýðræðisráð

Sendandi: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa

Efni: *Samráðsvettvangur Reykjavíkurborgar og trú- og lífsskoðunarfélaga*

Trúfrelsi er verndað í 63. og 64. gr. Stjórnarskrár lýðveldissins Íslands auk fjölda alþjóðasamninga þar sem fjalla um mannréttindi. Í mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar er fjallað um trúfrelsi í 8. kafla stefnunnar. Þar kemur m.a. fram að borgin leggi áherslu á rétt allra til virkrar þátttöku í reykvísku borgarsamfélagi og sanngjarnri og réttlátri meðferð óháð trú, trúleysi eða skoðunum. Gæta skuli jafnræðis og varast að fella undir sama hatt öll þau sem aðhyllast tilgreind trúarbrögð eða lífsskoðun, eða eru trúlaus.

Í 9. gr. Mannréttindasáttmála Evrópu er trúfrelsi skilgreint svo að það feli í sér rétt allra til að vera frjáls hugsana sinna, samvisku og trúar, hvort heldur einslega eða í samfélagi með öðrum, opinberlega eða á einkavettvangi. Frelsi manna til að rækja trú sína eða sannfæringu skuli einungis háð þeim takmörkunum, sem lög mæla fyrir um og nauðsyn ber til í lýðræðislegu þjóðfélagi vegna almannaheilla, til verndar allsherjarreglu, heilsu manna eða siðgæði eða rétti og frelsi. Hugtakið er einnig talið vernda frelsi til að hafa enga trúarskoðun og taka ekki þátt í trúarathöfnum.

Trúfrelsi verður ekki aðskilið öðrum nátengdum mannréttindum sem einnig njóta verndar stjórnarskrárinnar auk fjölda mannréttindasáttmála og yfirlýsinga sem Íslendingar eiga aðild að. Þar má helst nefna jafnræðisreglu 65. gr., hugsana, skoðana- og tjáningarfrelsi 73. gr., félaga- og fundafrelsi 74. gr. og friðhelgi einkalífs 71. gr. Öll þessi ákvæði eiga það sameiginlegt að vernda grundvallarréttindi og frelsi einstaklinga og er þeim ætlað að koma í veg fyrir að nokkur aðhafist neitt með þeim ásetningi að brjóta á réttindum annarra eða gera þau að engu. Hatursorðræða er dæmi um athæfi sem hefur áhrif á og grefur undan rétti annarra til jafnréttis og þess að þurfa ekki að þola mismunun. Hatursorðræða sem látin er óáreitt elur á fordómum og getur haft hrikalegar afleiðingar, jafnvel orðið undanfari hatursglæpa.

Reykjavíkurborg leggur áherslu á trúfrelsi allra og að öll þjónusta borgarinnar einkennist af jákvæðum samskiptum og gagnkvæmri virðingu, óháð trú- eða lífsskoðunum fólks. Meðal markmiða í aðgerðaráætlun í mannréttinda- og lýðræðismálum fyrir árið 2019-2023 er að tryggja lýðræðislega þátttöku borgarbúa, s.s. með samstarfi við félagasamtök, fyrirtæki, einstaklinga og opinbera aðila við

skipulag viðburða sem sýna fram á að Reykjavíkurborg er borg allra íbúa.[1] Með þessar áherslur í huga leggur mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa til að borgin skipuleggi vettvang fyrir samtal milli borgar og mismunandi trúar- og lífsskoðunarfélaga. Samkvæmt Hagstofu Íslands eru 52 trú- og lífsskoðunarfélög skráð hér á landi, en til þess að koma verkefninu af stað leggur skrifstofan til að leiðtogum hópa á höfuðborgarsvæðinu, verði boðin þátttaka í samráðsvettvangi innan borgarinnar sem Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa hefur umsjón með. Einnig kemur til greina að fulltrúa Hugvísindasviðs Háskóla Íslands verði boðið að koma að skipulagi verkefnisins.

Markmið samráðsvettvangsins er að skapa farveg fyrir samskipti milli trúfélaga, lífsskoðunarfélaga og fólks með mismunandi viðhorf. Þar gæfist tækifæri til að auka gagnkvæma virðingu og skilning meðal ólíkra hópa, ræða þær áskoranir innan samfélagsins sem hóparnir standa frammi fyrir og eftir atvikum vinna tillögur varðandi hagsmuni þeirra sem vísað yrði til borgaryfirvalda.

Achola Otieno, sérfræðingur í málefnum innflytjenda

Guðrún Elsa Tryggvadóttir, lögfræðingur

[1] Aðgerðaráætlun í mannréttinda- og lýðræðismálum fyrir árið 2019-2023, 11. aðgerð.